

ויזרע יצחק

שנה ט'

פרשת "אחרי מות קדושים"
הפטרה: "הלוא כבני"
י' אייר תשע"ז

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

זמני השבת	י"ב	ת"א	חיפה
פניסה	18:46	19:04	18:54
יציאה	20:03	20:05	20:06
ר"ת	20:50	20:47	20:48

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

הגיגים לפרשת השבוע

"והזיוזום ע"ם" (ויקרא ט"ז כג)

אומר רבינו בחיי שכוונת הכתוב היא לומר לכוהן הגדול שלא ישתמש בכגדים אלו ביום הכפורים אחר, והוא על פי מה שדרשו חז"ל: "בגדים שנשתמש בהם יום הכפורים זה אל ישתמש בהם יום הכפורים אחר, שנאמר "והניחם שם" מלמד שטעונין גניזה", עוד אמרו חז"ל שבגדי הכהן הגדול ביום הכיפורים עלו לציבור י"ח מנה ודבר זה רמוז במילה "הניחם" שזה אותיות י"ח מנה. עוד מובא בירושלמי: תני רבי חיאי' ולבשם', נוטריקון "יבלו שם", כי שם היו הבגדים מרקיבים ולא היו כשרים ליום הכפורים הבא.

"ואיש איש מבני ישראל... אשר יצוד ציד זויה או עוף... וישפך את דמו וכסהו בעפר" (ויקרא י"ד ג)
 מבאר הספורנו שהטעם למצוות כיסוי הדם הוא משום שמקום הציד הוא על פי הרוב מקום שומם ושכיחים שם השדים כמו שנאמר: "ושכנו שם בנות יענה ושעירים ירקדו שם" (ישעיה יג' כא) לכן אסר הכתוב להניח שם את הדם מגולה וציוה לכסות אותו בעפר כדי להסיר את אפשרות המצאות שם השדים.

"ושמרתם את זווקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וזוי בהם" (ויקרא י"ז ה)

אומר רבינו החיד"א ב"אהבת דוד" שהפסוק שלפנינו מרמז על מה שאמרו חז"ל שאם אדם עושה מצוה בכל יום אותו היום מתוקן, אבל אם לא מקיים מצוה באותו היום הרי שהיום הזה הולך לאיבוד ולא נמנה בחיי האדם, אבל בקיים האדם מצוות יום יום הימים הללו נתקנים, וזה מה שנאמר: "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי", ובטעם לכך הוא משום "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", ימים אלו של קיום מצוות נחשבים חיים, והימים באים במספר חייו. וזה מסביר את מה שאמרו חז"ל "רשעים בחייהם נקראים מתים", משום שהימים שלהם נדדו והלכו ואין הם נקראים חיים, ולכן הרשעים קרואים מתים.

"איפת צדק והין צדק יהיה לכם" (ויקרא י"ט לו)

"מי שפרע מאנשי דור המבול הוא עתיד להיפרע ממי שאינו עומד בדיבורו" (בבא מציעא מד.)

ולכאורה צריך להבין מדוע דווקא "מי שפרע מאנשי דור המבול" הוא זה "שיפרע ממי שאינו עומד בדיבורו"? מתרץ רבי העשיל ב"חונכת התורה" על פי הכתוב: "איפת צדק והין צדק יהיה לכם" ואמרו על כך בגמרא "מה תלמוד לומר הין? והלא הין בכלל איפה היא?" ומתרץ "לומר לך שיהא הן שלך צדק ולא שלך צדק" (בבא מציעא מט.) והנה מי שאינו עומד בדיבורו צריך לומר שהוא סובר שהפירוש של הפסוק הוא כפשוטו שלא רק "איפה" שהיא מדה גדולה שאסור להונות, אלא אפילו "הין" שהיא מדה קטנה גם כן אסור להונות. כי אחרת היינו אומרים שדווקא גזל גמור, "איפה", יהיה אסור, אבל גזל קטן, כמו שווה פרוטה או פחות מזה יהיה מותר לכן הוסיף הכתוב "הין". אך קשה לומר שגזל קטן יהיה מותר הלא כל העונש של דור המבול לא היה אלא על גזל קטן, פחות משהו פרוטה, כמובא במדרשים לכן חוזרים לשאלה "מה תלמוד לומר הין"? וחיבים לומר שהכתוב לא רצה ללמוד מדור המבול שגזל קטן גם כן אסור ומה שכתוב "הין" בא להורות "שיהיה הן שלך צדק". משום כך אמרו חז"ל "מי שפרע מאנשי דור המבול", על איסור גזל קטן, "הוא עתיד להיפרע ממי שאינו עומד בדיבורו" ואינו רוצה ללמוד מדור המבול שגזל קטן אסור.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אוישיק לוי בן שולה ז"ל נלב"ע יב' סיון תשע"ו דוד כהן בן שמחה ז"ל נלב"ע ד' שבט תשע"ז תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
 תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

"אזורי מות שני בני אהרן" (ויקרא טו א)

מבאר ה"נעם אלימלך" על דרך הרמז, שבכח הצדיק להפוך את מידת "הדין" למידת "הרחמים" ואפילו אם נגזר על האדם מיתה, הוא יכול לבטל את הגזירה ולהפכה לחיים, והסיבה לכך שיש כח ביד הצדיק לעשות כן היא מחמת שהצדיק עולה בתפלתו על העולמות העליונים אשר שם הכל "רחמים" ללא תערובת של "דין" כלל, ובעולמות אלו לא נגזרה על האדם אותה הגזירה והצדיק ממשיך משם חיים לאותו האדם וזה מה שאמר הנביא: "ששון ושמחה ישגו" (ישעיה לה י), כלומר הצדיקים משיגים את העולמות העליונים אשר שם "ששון ושמחה" כמו שאמר הכתוב: "עוז וחדוה במקומו" (דהי"א טו כז), וממילא "נסו יגון ואנחה" וזה גם כן מה שכתוב: "ויוציא עמו בששון ברנה את בחיריו" (תהלים קה מג) שמרמז גם לדבר שמוציא את עמו ומביאם לעולם הששון ואז "ברינה את בחיריו", וזוהי כוונת הכתוב: "אחרי מות שני בני אהרן", כלומר יש כח ביד הצדיק שיהיה "אחרי מות", כלומר לבטל את המיתה מהאדם, ואמר הכתוב כיצד יוכל הצדיק לבטל "בקרבכם לפני ה'", כלומר על ידי שמתקרבים לפני ה' לעולמות העליונים, "וימותו", כלומר הרי הוא כאלו נתקיים הדין של מיתה ובאמת נמשך להם חיים על ידי הצדיק.

"את משפטי תעשו ואת זווקותי תשמרו" (ויקרא יז ד)

"את משפטי תעשו, אלו דברים האמורים בתורה במשפט שאלו לא נאמרו היו כדאי לאומרו, ואת חקותי תשמרו, דברים שהם גזירת המלך שהיצר הרע משיב עליהם למה לנו לשומרו ואומות העולם משיבים עליהם כגון: אכילת חזיר ולבישת שעטנז וטהרת מי חטאת" (רש"י)

לפי רש"י "חוקות" הן המצוות שאין להם טעם, ו"משפטים" הם המצוות שיש להם טעם. מבאר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב "קדושת לוי" שכאשר אדם מקיים את המצוות שאין להם טעם, אזי הוא מזדכך בכך להבין את המצוות שיש להם טעם, אבל אם אדם אינו מקיים את המצוות שהם חוקים, אז אין לו שכל להבין את המצוות שיש להם טעם כדי לעשותן. וזה מה שאמר הכתוב: "את חוקותי תשמרו", כשתקיים את המצוות שהם "חוקים", שאין להם טעם, אזי יזדכך שכלך להבין את המצוות שיש להם טעם. וזהו "ואת משפטי תעשו".

"את שבתתי תשמרו" (ויקרא יט כ)

האזהרה על שמירת השבת מופיעה פעמים רבות בתורה כמו האיסור של עבודה זרה, מבאר הרמב"ן שכמו איסור עבודה זרה גם השבת שקולה כנגד כל המצוות, כי מי שאינו שומר שבת מכחיש את מעשה בראשית וכמי שאין לו תורה כלל. ומביא על המשך הפסוק: "ואת מקדשי תיראו" את דברי חז"ל במדרש: "יכול יהא בנין בית המקדש דוחה את השבת? תלמוד לומר את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה'".

הגיגים לפרקי אבות ג'

"דע מאין באת ולאן אתה הולך" (אבות ג א)

בתחילה מדבר התנא בלשון עבר "מאין באת", ולכאורה צריך היה התנא לומר את ההמשך בלשון עתיד "לאן תלך" מדוע אומר זאת בלשון הווה "לאן אתה הולך"? ראיתי תירוץ בשם "מדרש שמואל" שכוונת התנא היא להודיענו, שבכל רגע ורגע בימי חייו של האדם, החל משעת לידתו של האדם, הוא נמצא במצב של "הולך לבית עולמו". כלומר בכל רגע ורגע נתון מימי חייו של האדם הוא מתקרב אל מותו.

"רבי זונינא בן תרדיון אומר, עיניים עיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים" (אבות ג ב)

רבי זושא מאניפולי היה מפרש את המשנה בלשון תמיהה: כיצד יתכן ש"שניים שיושבים", שני יהודים יושבים במקום אחד ובכל זאת "אין ביניהם דברי תורה"? מהו הגורם לכך? אין זאת אלא בגלל שהמקום שבו הם יושבים הוא "מושב לצים" כלומר באותו המקום, ישבו פעם חבורת לצים שבילו את הזמן בדברי הבל וריק, ובליצנות והמקום ההוא ספג את ההשפעה השלילית שהשאירו, ודבר זה הוא את שני היהודים הללו לשבת יחד "ואין ביניהם דברי תורה", כלומר המקום גורם.

"רבי אלעזר איש ברתותא אומר, תן לו משילו, שאתה ושילך שילו" (אבות ג ח)

התנא במשנה בא ללמדנו ולחזק בנו את הידיעה שכל מה שיש ביד האדם הוא מאת ה', ולכן אומר התנא, "תן לו", לקב"ה, "משלו", משום שגם "אתה" וגם כל אשר יש לך הוא בעצם, "שלו", של הקב"ה. והעושר הרב שיש אצל העשירים הוא כסף ששייך לקב"ה והוא נמצא אצלם כ"פיקדון" על מנת לסייע לכל נצרך.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים לחנוכה בית ו"ברית יצחק" חוברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315